

Pensioentransitie naar de Wtp

Dagelijkse monitoring: minder onnodig herbalanceren, beter aansluiten op de normportefeuilles

Mei 2026

Voor Nederlandse pensioenfondsen die overgaan naar de Solidaire Premie Regeling (SPR) wordt het kunnen volgen van portefeuilles op dagbasis een logische vervolgstap in een beheerste uitvoering. Onder de SPR wordt vermogen collectief belegd, terwijl beschermingsrendement en overrendement periodiek aan leeftijdscohorten worden toegedeeld volgens vooraf vastgelegde regels. Juist die combinatie van collectief vermogensbeheer en cohortspecifieke toedeling maakt dat de gewenste normportefeuille en renterisicopositie niet statisch zijn, maar steeds opnieuw moeten worden vastgesteld en daarmee ontstaat de behoefte aan frequentere herbalancering¹.

Daar komt bij dat het proces onder de SPR operationeel meer schakels kent. Eerst moeten actuariële mutaties worden verwerkt, vervolgens rendementen worden vastgesteld en toebedeeld aan cohorten en pas daarna kan de nieuwe benchmark- of normportefeuille en renterisicopositie voor het collectief worden bepaald. Juist die keten veroorzaakt vertraging tussen het moment waarop de normportefeuille en renterisicopositie economisch gezien verandert en het moment waarop de werkelijke portefeuille daarop wordt aangepast.

Die vertraging is niet alleen een operationeel ongemak, maar een beleggings- en uitvoeringsrisico. Vertraagde herbalancering verandert ex ante het verwachte rendement niet, maar vergroot wel de spreiding in uitkomsten. Bovendien komen de mismatches die hierdoor ontstaan uiteindelijk terecht in het overrendement. Dat raakt met name jongere deelnemers relatief hard, omdat zij doorgaans een hogere blootstelling aan overrendement hebben.

Daarmee wordt het belang van dagelijkse monitoring direct zichtbaar. Wie alleen maandelijks kijkt, ziet pas laat dat de werkelijke portefeuille uit de pas is gaan lopen met de normportefeuille. Wie daarentegen dagelijks de feitelijke posities, marktbevingen en afgeleide normgewichten volgt, kan veel nauwkeuriger vaststellen of een bandbreedteoverschrijding werkelijk actie

¹ Zie ook ons artikel "[Herbalanceren onder de solidaire premieregeling: Mind the Gap](#)"

vereist. Dat sluit ook aan bij de toezicht verwachtingen van DNB. Zij verlangt immers dat pensioenuitvoerders de inrichting van de bescherming tegen renterisico onderbouwen, monitoren en maatregelen nemen wanneer grenzen worden overschreden (zie [dnb.nl](https://www.dnb.nl)). De dagelijkse cijfers zullen doorgaans een benadering zijn van de officieel geauditeerde cijfers, omdat deze laatste slechts één maal per maand beschikbaar zullen zijn.

Als een fonds constateert aan het einde van de maand dat de asset allocatie en/of renterisicopositie buiten de afgesproken bandbreedte(s) ligt of liggen, kan het **met dagelijkse monitoring** 2 dingen doen:

- Direct ingrijpen op niet-geauditeerde cijfers en de portefeuille aanpassen, of
- Wachten op geauditeerde cijfers en na een maand bekijken of de portefeuille nog steeds buiten de bandbreedte is gegeven rendementen in de recente maand

Wachten kan transactiekosten besparen. Als de uitvoering een maand later plaatsvindt, zijn er in die tussenliggende maand opnieuw rendementen gemaakt. Daardoor kan de allocatie alweer binnen de bandbreedte zijn teruggevallen zonder dat aan begin van de maand is geherbalanceerd.

Dagelijkse monitoring maakt het mogelijk om scherp te sturen op de normportefeuille door het tijdstip van herbalancering kort te laten volgen op de rendementstoedeling. Als alleen op geauditeerde cijfers geherbalanceerd wordt, dan treedt alsnog vertraging op. In dat geval geeft dagelijkse monitoring de mogelijkheid om op moment van de vertraagde herbalancering te bepalen of herbalancering inderdaad nodig is, gegeven de recente rendementen. Analyses tonen aan dat daardoor **25% tot 45% minder transacties** nodig zijn². Dat laatste scheelt transactiekosten. Onder de SPR is dat belangrijker dan onder een het FTK, omdat de normportefeuille zelf dynamisch is.

Dagelijks inzicht vereist een nieuwe verbindende functie tussen pensioenuitvoerder, custodian en vermogensbeheer: de **“middenfunctie”**. Deze schakel verzamelt dagelijks nieuwe informatie en vertaalt deze naar een actuele samenstelling van de normportefeuille en renterisicopositie. Dit vraagt om dagelijkse monitoring van portefeuilleposities, automatisering van herbalanceringsberekeningen, een early-warning-systeem voor grote afwijkingen, real-time datakoppelingen met custodians en dagelijkse positieconciliatie.

Vanuit governance-oogpunt levert dagelijkse monitoring nog een voordeel op: zij maakt het herbalanceringsbeleid beter uitlegbaar. Een bestuur kan

² Afhankelijk van volatiliteit in de aandelen- en rentemarkten.

aantoonbaar maken dat het niet louter mechanisch op een maandelijkse peildatum handelt, maar dat het op basis van actuele informatie beoordeelt of een transactie nog nodig is. Dat past goed bij een beheerste uitvoering van de SPR, waarin niet alleen de lifecycle en de toedelingsregels moeten kloppen, maar ook de operationele vertaling naar de beleggingsportefeuille en renterisicopositie. Zeker wanneer bandbreedtes worden gebruikt, is het verschil tussen “overschrijding gemeten” en “overschrijding nog steeds aanwezig op handelsmoment” beleidsmatig relevant.

Daarmee verschuift de kernvraag inzake herbalanceren van

“wanneer herbalanceren wij?” naar

“op basis van welke informatie besluiten wij of herbalancering nodig is?”

Dagelijkse monitoring geeft de flexibiliteit om die tweede vraag te hanteren als beleidsinstrument. Zij verkleint de kans dat fondsen handelen op achterhaalde maandultimo-data, beperkt onnodige transacties en helpt de werkelijke portefeuille en renterisicopositie dichterbij de beoogde normportefeuille en renterisicopositie te houden. Dat is niet alleen efficiënter, maar sluit ook beter aan bij de aard van de SPR, waarin maandelijkse toedeling per cohort en dynamische normportefeuilles en renterisicopositie onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn (zie [dnb.nl](https://www.dnb.nl)).

Conclusie

Voor een Nederlands pensioenfonds onder de SPR is dagelijkse monitoring waardevol om twee redenen. Ten eerste maakt zij de dynamische normportefeuille en renterisicopositie sneller inzichtelijk en geeft daarmee de mogelijkheid de mismatch tussen werkelijke en beoogde portefeuilles die ontstaat door vertraging in het herbalanceringsproces te beperken. Als alleen op basis van officieel geauditeerde cijfers mag worden geherbalanceerd treedt alsnog vertraging op en is er een tweede voordeel van dagelijkse monitoring: zij maakt het mogelijk om de meest recente rendementen mee te nemen en zo vast te stellen dat een eerdere bandbreedteoverschrijding inmiddels vanzelf is hersteld. Juist daardoor kan het aantal herbalanceringsmomenten omlaag, zonder de sturing op risico en normgewichten los te laten.

Dagelijkse monitoring maakt besparing op transactiekosten mogelijk en verbetert portefeuillebeheer.

Meer weten? Neem contact op met Max Verheijen van BasisPoint

m.verheijen@basispoint.nl

+31 6 2491 3687